

HIZLI KARGO TAŞIMACILIĞINDA GÜMRÜK İŞLEMLERİNİN KOLAYLAŞTIRILMASINA İLİŞKİN UYGULAMALAR

Elektronik ticaretin gittikçe artan şekilde kullanım alanı bulması ve uluslararası ticarete özellikle numune ve modellerin hızlı bir şekilde gönderiminin önem arz etmesi, ayrıca özellikle küçük imalatçılar için ürettikleri ürünü düşük maliyetle ve daha az bürokratik işlemle hızlı bir şekilde ihraç etmelerinin sağlanmasının ihracatı teşvik edici bir unsur olduğu dikkate alındığında, hızlı kargo yoluyla taşımacılık da buna paralel olarak daha fazla kullanılmaktadır. Bu çerçevede, Gümrük İdaresi de ticareti kolaylaştırma ve güvenli kılma politikası doğrultusunda havayolu ile hızlı kargo ve posta taşımacılığı için bir takım düzenlemeler getirmiştir.

Hızlı kargo taşımacılığı kapsamında gelen ve giden gönderilerin gümrük işlemlerinin kolaylaştırılmasına yönelik uygulanmasına başlanmış olan yeni düzenlemelere ilişkin bilgi ve değerlendirmeler aşağıda yer almaktadır.

Yeni Uygulama

20 seri no.lu Gümrük Genel Tebliği (Gümrük İşlemleri) hükümleri çerçevesinde gelen her bir eşya için ayrı ayrı beyan yapılmadığından, gün içinde gelen tüm gönderiler tek bir liste halinde gümrüğe sunulduğundan ve bu listeler elektronik ortamda sisteme girilmediğinden, ayrıca eşya gelmeden önce gümrük idaresine bir ön beyanda bulunulmadığından, risk analizine dayalı bir kontrol yapılması, gönderici/alıcı/eşya bazında istatistik üretilmesi, bu kapsamda gelen gönderilerin mali boyutunun hesaplanması ve aynı eşyanın bu yolla geliş sıklığı ile aynı alıcıya gelen gönderi sayısının denetlenmesi ve ortaya çıkarılması mümkün bulunmamaktadır.

Sistemin tüm bu zaaflarını ortadan kaldırmak üzere Dünya Gümrük Örgütü'nün tavsiye kararları ile bazı başarılı dünya örneklerinin incelenmesi sonucunda 2009/15481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 126, 127 ve 128 inci maddelerine istinaden hazırlanan 1 seri no.lu Gümrük Genel Tebliği (Posta ve Hızlı Kargo Taşımacılığı) ile söz konusu denetimi etkin bir şekilde sağlayacak hükümler getirilmiştir.

4458 sayılı Gümrük Kanununun 5911 sayılı Kanun ile değişik 225 inci maddesinin birinci fıkrasında, posta yolu veya hızlı kargo taşımacılığı kapsamında gelen ya da gönderilen, miktarı ve değeri Bakanlar Kurulunca belirlenecek eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması faaliyetlerinin takip edilip sonuçlandırılmasında, posta idaresi ya da hızlı kargo taşımacılığı yapan şirketler dolaylı temsilci olarak yetkili kılınabileceği hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu Kanun maddesine istinaden, 2009/15481 sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Karar'ın 126, 127 ve 128 inci maddelerinde düzenleme yapılmıştır.

Buna göre, **posta yolu ve hızlı kargo taşımacılığı kapsamında gelen ya da gönderilen miktarı brüt 30 kilogramı ve değeri 1500 AVRO'yu geçmeyen ihracat rejimine konu eşya ve aynı miktar ve değeri geçmeyen serbest dolaşıma giriş rejimine konu ticari miktar ve mahiyet arz etmeyen eşya ile numunelik eşya ve modellerin gümrük beyanı dahil tüm gümrük işlemlerinin posta idaresi ile hızlı kargo taşımacılığı yapan şirketler**

tarafından dolaylı temsil yoluyla takip edilip sonuçlandırılabilmesi düzenlenmiştir ve Gümrük Yönetmeliğinin 561/2 maddesi uyarınca, bu işlem için vekaletname ibrazı aranmayacaktır.

Bu çerçevede, hızlı kargo taşımacılığı yapan şirketler ve Posta İdaresine 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 225 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca dolaylı temsil yetkisi tanınması ile 2009/15481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 126 ncı maddesinde belirtilen eşyanın gümrük beyanı dahil tüm gümrük işlemlerinin bu kişiler tarafından dolaylı temsil yoluyla takip edilip sonuçlandırılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere, 28.01.2010 tarihli 27476 sayılı Resmi Gazete'de 1 seri no.lu Gümrük Genel Tebliği (Posta ve Hızlı Kargo Taşımacılığı) yayımlanarak yürürlüğe sokulmuştur.

Tebliğ kapsamında başlayan olan yeni uygulama neler getirmektedir?

1- Tebliğin 4 üncü maddesinde belirtilen koşulları taşıdığı için yetkilendirilen hızlı kargo firmaları ile Posta İdaresi, 2009/15481 sayılı Karar'ın 126 ncı maddesinde kapsamı belirlenen eşyanın beyanını vekaletname ibrazı aranmaksızın dolaylı temsilci olarak yapabileceklerdir ve verilen hizmet karşılığında ilave ücret alamayacaklardır.

Bu yolla, özellikle 150-1500 AVRO arasında ticari nitelik arz etmeyen ve şahsi kullanım için gelen gönderilerin alıcılarına ulaştırılmasında karşılaşılan ve gümrük işlemlerinden kaynaklanan bürokratik maliyet ortadan kalkacaktır. Ticari niteliği olmayan şahsi kullanıma mahsus örneğin 200 AVRO değerindeki bir gönderi için alıcısının gümrük müşaviri ile anlaşma yapmasına ya da gümrük idaresine gelmesine gerek kalmaksızın ve kargo firması ya da posta idaresine taşıma hizmeti karşılığı vereceği ücret dışında herhangi bir maliyete katlanmaksızın kapıdan kapıya teslimat yapılması mümkün olacaktır.

Yine küçük çapta olsa da ihracat yapmak isteyen ancak gümrük beyannamesi düzenlemek, gümrük müşaviri ile anlaşma yapmak, ihracatçı birliğine üyelik, aidat ödeme gibi bürokratik işlemler nedeniyle maliyeti elde edeceği karı geçtiği için bu ihracattan vazgeçen küçük işletmelerin 1500 AVRO'ya kadar yapacakları ihracatta, hızlı kargo firmaları ya da posta idaresi tarafından gönderi işletmenin tesisinden alınarak ihracat beyanı verilebilecek ve hem ihracatın maliyetini düşürecekleri hem de bürokratik işlemler nedeniyle ortaya çıkan zaman ve emek kaybını ortadan kaldıracakları için, ihracatçı için de bir teşvik unsuru olacaktır.

2- Operatör, yetki kapsamındaki gönderileri, özel olarak bu işlem için oluşturulan elektronik ticarete ilişkin beyan programı kullanılarak gümrük beyannamesi vermek suretiyle beyan edeceklerdir. Halihazırda gün içinde gelen/giden tüm gönderiler için DG kodlu beyanname ekinde liste vermek suretiyle yapılan beyan yerine, her gönderinin ayrı bir kalem olarak yer alacağı gümrük beyannamesi ile beyan yapılacaktır.

3- Gönderiler operatör (dolaylı temsil yetkisi verilen hızlı kargo firması ya da posta idaresi) tarafından dört kategoriye ayrılacaktır.

a) Doküman: Bu gönderiler için gümrük beyannamesinde asgari olarak alıcı, gönderici, eşya cinsi, miktarı, brüt ağırlığı, rejim kodu bilgileri yer alacaktır. Doküman gönderileri özet beyan ve gümrük beyannamesinde toplu olarak tek bir kalemde beyan edilebilecektir.

b) Karar'ın 45 inci maddesinde belirtilen eşya: Bu eşya, bir kişiye posta ya da hızlı kargo taşımacılığı yoluyla gelen, gümrük kıymeti gönderim başına toplam 150 AVRO'yu

geçmeyen, ticari miktar ve mahiyette olmayan eşyadır. Bu gönderiler için gümrük beyannamesinde ilk kategori için aranılan bilgilere ilave olarak kıymet ve varsa sekizli tarife alt pozisyonuna ilişkin bilgi yer alacaktır.

c) Yetki kapsamında beyan edilebilecek diğer gönderiler: 150-1500 AVRO arasında serbest dolaşıma konu ticari miktar ve mahiyet arz etmeyen gönderiler ile 1500 AVRO'ya kadar ihracata konu gönderiler ve numunelik eşya ve modeller bu kapsamda beyan edileceklerdir. Bu gönderiler için gümrük beyannamesinde ilk iki kategori için aranılan bilgilere ilave olarak eşyanın sekizli tarife alt pozisyonu, menşe ve çıkış ülkesi bilgilerine yer verilecektir.

d) Yetki dışında kalan gönderiler: Bu gönderiler, operatör tarafından dolaylı temsil yetkisi kapsamında beyan edilemeyecektir.

4- Yetki kapsamındaki gönderiler risk analizine dayalı kontrol ve muayeneye tabi tutulacaklardır.

Öncelikle gönderilerin x-ray kontrolü için geçici depolama yerlerinde x-ray cihazının kullanılması zorunlu hale getirilmiştir. Yine her bir gönderiye ilişkin cins, kıymet, miktar ve gerekli görülecek diğer bilgilerin barkod okuyucusu tarafından okunacak şekilde gönderi üzerinde yer alması gerekmektedir. X-ray ve barkod okuyucu yoluyla yapılan kontrol dışında, risk analizine dayalı olarak gönderilerin muayene memuru tarafından da paketleri açılmak suretiyle muayenesi söz konusu olacaktır. Bu şekilde, yetki kapsamı dışında beyan edilen gönderilerin bu yola beyanının önüne geçilmesi mümkün olacaktır.

5- Gümrük idaresince yetki kapsamında ithalat ve ihracata konu edilen eşya ve adına işlem yapılan kişiye ilişkin istatistiki veriler risk analizi kapsamında dikkate alınacaktır.

Bu sayede, gerçek ve tüzel kişilere gelen gönderiler, gerek eşya, gerekse alıcı ve gönderici bakımından istatistiki değerlendirmeye tabi tutularak risk analizi yapılacak ve bu şekilde eşya, alıcı, gönderici bakımından hangi sıklıkta kargo taşımacılığına konu olduğu belirlenerek, aynı eşyanın belirli sıklıkta ve sayıda gelmesi, aynı alıcıya belli sıklıkta teslimat yapılması, bu yolla gelen eşyanın ticarete konu edilip edilmediği gibi durumların tespitinde gerekli önlemlerin alınması mümkün olabilecektir.

6- Operatör, yetki kapsamında yapacağı beyanda, gelen eşyada alıcı, gönderilen eşyada ise gönderici ile birlikte müteselsilen sorumlu olacak ve eşyanın cins ve tanımı ile değerinin doğru ve eksiksiz olarak beyan edilmesi operatörün sorumluluğunda bulunacaktır.

7- 2009/15481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 112 nci maddesi uyarınca, Karar'ın Beşinci Kısmı hükümlerinin uygulanmasında diğer mevzuattan kaynaklanan tahdidi ve takyidi hükümler dikkate alınmamaktadır. Yine, 1 seri no.lu Tebliğ'in 18 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca, bu Tebliğ hükümlerinin uygulanmasında Karar'ın 112 nci maddesi hükmü dikkate alınmaktadır.

Bu nedenle, Tebliğ ile verilen dolaylı temsil yetkisi konusu ticari miktar ve mahiyet arz etmeyen eşya için diğer mevzuattan kaynaklanan tahdidi ve takyidi hükümler dikkate alınmayacaktır.

Yine ihracatçı için sağlanan bir kolaylık olarak, yetki kapsamında yapılacak ihracatta ihracatçı birliği onayı da aranmayacaktır.

	ÖNCEKİ UYGULAMA	YENİ UYGULAMA
Mevzuat Dayanağı	- Gümrük Kanunu'nun 10 uncu maddesi, - Gümrük Yönetmeliği'nin 147 nci maddesinin ikinci fıkrasının (i) bendi, - 20 seri no.lu Gümrük Genel Tebliği (Gümrük İşlemleri)	- Gümrük Kanunu'nun 225 inci maddesinin birinci fıkrası, - 2009/15481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 126 ila 128 inci maddeleri, - 1 seri no.lu Gümrük Genel Tebliği (Posta ve Hızlı Kargo Taşımacılığı) - 2 seri no.lu Gümrük Genel Tebliği (Posta ve Hızlı Kargo Taşımacılığı)
Temsil Yetkisi ve Sorumluluk	Hızlı kargo firması, noter onayı aranılmaksızın verilen vekaletnameye istinaden doğrudan temsilci olarak beyanda bulunmakta ve yaptığı beyandan dolayı sorumluluk yüklenmemektedir.	Hızlı kargo firması vekaletname ibrazı aranılmaksızın, dolaylı temsilci sıfatıyla beyanda bulunmakta ve yaptığı beyandan dolayı gelen gönderide alıcı, giden gönderide gönderici ile birlikte müteselsilen sorumlu olmaktadır.
Beyan	BİLGE "DG" kodlu giriş beyannamesi formatında bir beyanname formu kullanılmak suretiyle, her bir eşyanın cins, nevi, niteliği, miktar ve kıymeti, alıcı/gönderici adı ve adresinin yer aldığı bir liste ve varsa faturaları eklemek suretiyle beyanda bulunmaktadır.	Dolaylı temsil yetkisi alan hızlı kargo firmaları elektronik ticarete ilişkin gümrük beyannamesi ile beyanda bulunmakta ve beyannamede gönderinin özelliğine göre alıcı, gönderici, eşya cinsi, miktarı, brüt ağırlığı, rejim kodu, kıymet, sekizli tarife alt pozisyonu ve çıkış ülkesi bilgilerine yer verilmektedir.
Beyanın Kapsamı	Gümrük Kanununun 167 nci maddesinin (4), (6/a), (8/d, e), (10) uncu bentlerinde belirtilen ticari mahiyet arz etmeyen gümrük vergisinden muaf eşya ve 12/a bendinde belirtilen eşyadan sadece körler ile diğer malul ve sakatların eğitimi, çalışması veya fiziksel ve ruhsal olarak sosyal gelişimlerine yönelik olarak özel olarak imal edilmiş olup kendi kullanımları için ithal edilecek eşya ile doğrudan gümrük idaresinin yetkisindeki değeri aşmayan bedelsiz ihracata konu miktarı ticari teammüllere uygun numune ve/veya maddeler, reklam ve tanıtım eşyası ile hediyeler	Miktarı brüt 30 kilogramı ve değeri 1500 AVRO'yu geçmeyen ihracat rejimine konu eşya ve aynı miktar ve değeri geçmeyen serbest dolaşıma giriş rejimine konu ticari miktar ve mahiyet arz etmeyen eşya ile numunelik eşya ve modeller
Beyanın Kontrolü	Gönderiler Tebliğ kapsamında beyan edilecek gönderiler ile Tebliğ kapsamına girmeyen gönderiler olarak ayrılarak muayeneye sunulmakta, beyan	Gönderilerin x-ray kontrolü için geçici depolama yerlerinde x-ray cihazının kullanılması zorunlu hale getirilmiştir. Yine her bir gönderiye ilişkin cins, kıymet, miktar ve gerekli görülecek

	yapılmadan önce muayene memurunca gönderiler kontrol edilerek beyan edilemeyecek gönderi tespit edilmesi durumunda bunlar ayrılmaktadır. Muayene beyandan önce yapıldığından, kargo firması hatalı beyandan dolayı sorumluluk yüklenmemektedir.	diğer bilgilerin barkod okuyucusu tarafından okunacak şekilde gönderi üzerinde yer alması gerekmektedir. X-ray ve barkod okuyucu yoluyla yapılan kontrol dışında, risk analizine dayalı olarak gönderilerin muayene memuru tarafından da paketleri açılmak suretiyle muayenesi söz konusu olacaktır. Bu şekilde, yetki kapsamı dışında beyan edilen gönderilerin bu yolla beyanının önüne geçilmesi mümkün olacaktır. Ayrıca, muayene eşyanın beyanından sonra olacağından, beyan ile muayene arasında ortaya çıkacak farklılıklara ilişkin olarak Gümrük Mevzuatında yer alan müeyyideler uygulanabilecektir.
İstatistik Üretme ve Gönderilerin Takibi	DG kodlu beyanname ve eki listeler elektronik ortamda bulunmadığından ve saklanmadığından, bu kapsamda ne kadar gönderi gelip gittiği, aynı alıcıya hangi sıklıkta ve ne kadar gönderi geldiği ve bu gönderinin ticarete konu edilip edilmediği gibi bilgiler takip edilememektedir.	Yetki kapsamındaki tüm gönderiler elektronik ticarete ilişkin beyanname ile beyan edileceğinden ve bu beyan elektronik ortamda saklanacağından, alıcı, gönderici ve eşya bazında istatistik üretilebilecektir. Ayrıca, 1 seri no.lu Tebliğin 14 üncü maddesi gereğince, gümrük muafiyeti ve bu Tebliğde öngörülen yetki kapsamında ithalat ve ihracata konu edilen eşya ve adına işlem yapılan kişiye ilişkin istatistik veriler risk analizi kapsamında dikkate alınacaktır.
İhracatta Sağlanan Kolaylık	İhracatta, doğrudan gümrük idaresinin yetkisindeki değeri aşmayan bedelsiz ihracata konu miktarı ticari teammüllere uygun numune ve/veya maddeler, reklam ve tanıtım eşyası ile hediyelerin gümrük işlemleri bu kapsamda yapılmakta, ihracata konu diğer eşyanın gümrük işlemleri ise basitleştirilmiş usul kapsamına girmemektedir.	Hızlı kargo taşımacılığı kapsamında gönderilen miktarı brüt 30 kilogramı ve değeri 1500 AVRO'yu geçmeyen ihracat rejimine konu eşya ile numunelik eşya ve modellerin gümrük beyanı dolaylı temsil yoluyla hızlı kargo firmalarınca yapılabilen, özellikle ticari eşyanın da azaltılmış bürokratik işlem ve maliyetle gönderilmesine imkan sağlanmaktadır. Ayrıca, ihracatçı için ihracatçı birliğine üye olma ve aidat ödeme, müşavirlik ücreti ödeme gibi maliyetler ortadan kaldırılmış bulunmaktadır. Yine bedelsiz ihracata konu eşya için uçak kalktıktan sonraki dört saat içinde beyan yapılabilmesine imkan sağlanmaktadır.